

«MOTTAKERNAVN»
 «KONTAKT»
 «ADRESSE»
 «POSTNR» «POSTSTED»

Vurdering av avbøtende tiltak - Furumoen

Vi viser til henvendelse datert 10.11.17 der fylkesmannen ber om Orkdal kommunes vurderinger av avbøtende tiltak.

Orkdal Kommunes kommentar til vurderinger rundt avbøtende tiltak for Furumokjela:

Orkdal Kommune gjennomførte den 09.11.2017 en befaring til Furumokjela sammen med Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, Sør-Trøndelag Fylkeskommune, NVE og Orkla Landbruk. Formålet med befaringen var en stedlig gjennomgang av planområdet, og da spesielt området rundt Ferjemannskjela med tanke på kompensierende tiltak.

I forbindelse med befaringen ble tema avbøtende tiltak for Furumokjela brakt på bane av fagmyndighetene. Fylkesmannen fulgte opp i epost av 10.11.2017, med krav til Orkdal Kommune om bedre redegjørelse/vurdering rundt avbøtende tiltak i planforslaget.

- Fylkesmannen viser i denne sammenheng til fastsatt planprogram.
- Fylkesmannen viser også til uttalelse til næringsplan, hvor det ble forutsatt at (blant annet) vurdering av avbøtende tiltak ble lagt til grunn for videre utvikling av området.

Fylkesmannen viser til at konsekvensene for naturmangfold og vannmiljø i planforslaget er beskrevet som betydelig større enn det som tidligere har vært registrert. Furumokjela er oppgradert til svært stor verdi (A), konsekvenser for naturmangfold er "stor negativ" og det er "stor negativ" konsekvens for forholdet til vannforskriften.

Fylkesmannen viser til at Orkdal Kommune har lagt næringsplanen til grunn for videre utredninger, og derfor "vurdert at det skal legges et næringsområde over Furumokjela og at det derfor ikke er behov for vurderinger av avbøtende tiltak for å bevare kjela". Fylkesmannen viser da til at selv om overordnet plan viser næringsformål, må det fortsatt gjøres utredninger som beskrevet i planprogrammet. Dette både for å muliggjøre faglige vurderinger og med tanke på juridiske vurderinger i saken ved en eventuell klagebehandling.

Konklusjon: Fylkesmannen ber om utredning av mulige avbøtende tiltak for Furumokjela, både en vurdering av mulig flytting av planområdet, men også alternative måter å etablere fabrikk på innenfor planområdet slik at de negative konsekvensene for kjela reduseres. Alternativt må det redegjøres for at avbøtende tiltak ikke er mulig å gjennomføre.

Kommentar fra Orkdal Kommune:

1) Hvilke avklaringer er gjort til hvilke tidspunkt, og i hvilke dokument?

Relevante plandokumenter for dette spørsmålet er henholdsvis tilhørende *Reguleringsplan for Furumoen (herunder planprogram og planforslag)*, og *Kommunedelplan for næringsareal 2017-29*. Påfølgende avsnitt gjør rede for avklaringer knyttet til avbøtende og kompensierende tiltak for Furumokjela, i de ulike

Postadresse	Besøksadresse	Bankkonto	Telefon
Orkdal kommune Postboks 83 7301 ORKANGER	Orkdal Rådhus, Alfarveien 1, 7300 Orkanger		+47 72 48 30 00
	Saksbehandlers epostadresse: ingrid.voll@orkdal.kommune.no		Organisasjonsnr. NO 958 731 558 MVA

plandokumentene. For ordens skyld: Orkdal Kommune legger til grunn en forståelse av “avbøtende tiltak” som tilpasning av utbyggingsprosjekt for å *ta vare på* kjente verdier. Et “kompenserende” tiltak erstatter verdier som *går tapt*.

Planprogram for Furumoen (vedtatt 15.03.2017)

Planprogrammet viser til at det skal redegjøres for avbøtende tiltak for planen, og at det er avsatt et område sør i planområde med tanke på kompenserende/avbøtende tiltak. Det skal utredes mulige avbøtende tiltak for landbruk. Det er ikke nevnt at det skal utredes avbøtende tiltak for kjela spesifikt, men kompenserende tiltak ved en eventuell gjenfylling. Innledningsvis er det imidlertid presisert at industrietableringen forutsetter et større sammenhengende område.

Fylkesmannen (miljøvern) kommenterer i sin uttalelse til varsel om oppstart regulering (datert 27.09.2016) at det er positivt at det skal utredes kompenserende tiltak. I Fylkesmannens uttalelse til planprogrammet (datert 20.01.2017), viser fagmyndigheten til sin uttalelse til varsel om oppstart. Fylkesmannen er også her positiv til forslag om kompenserende tiltak, avbøtende tiltak er ikke et tema.

Kommunedelplan for næringsareal 2017-29 (vedtatt 25.10.2017):

En av intensjonene bak planen var å legge til rette for mer næringsareal egnet for større industrietableringer. Dette følger opp kommunens overordnede målsetting som industrikommune om å legge til rette for utvikling av næringslivet. Orkdal kommune er en etablert næringskommune og fungerer som regionsenter. Arealet på Furumoen ligger omkranset av næringsareal og utgjør slik en naturlig utvidelse av kommunens næringsområder. Arealet er også relativt sentralt plassert, med tanke på gods- og arbeidstrafikk.

Orkdal Kommune har tidligere i oversendelse (epost) til Fylkesmannen datert 12.09.2017 i forbindelse med næringsplanarbeidet gjort rede for Norsk Kyllings arealbehov. I samme forsendelse har Orkdal Kommune gjort rede for at Mosøyan ikke er et reelt lokaliseringalternativ for Norsk Kylling.

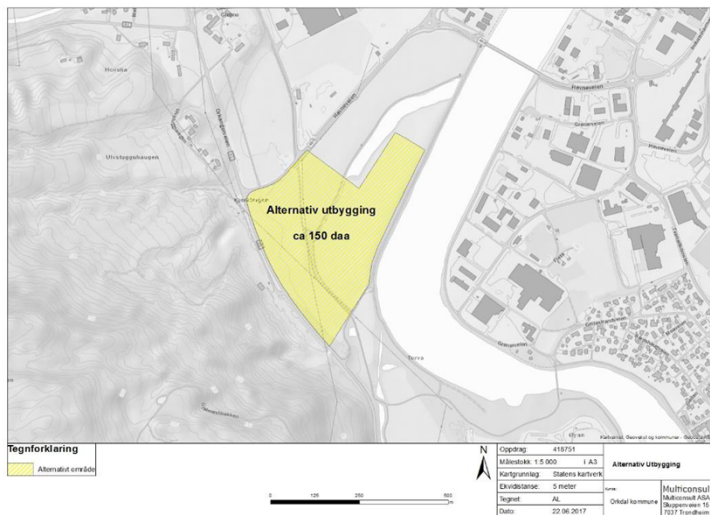
Fylkesmannen hadde innsigelse til planen på bakgrunn av hensynet til jordvernet. I brev datert 25.09.2017 trakk Fylkesmannen vilkår for egengodkjenning for et areal på 130 daa nord i planområdet, og varslet samtidig av vilkår for egengodkjenning for “planområdets søndre del” (om lag 40 daa). I tråd med plan- og bygningslovens bestemmelser og ordinær plansaksbehandlingspraksis la Orkdal Kommune avklaringene i næringsplanen til grunn i videre arbeid med planforslaget for reguleringsplan Furumoen. Følgelig ble det fremmet et planforslag med næringsområde på 130 daa, som tidligere avklart med Fylkesmannen.

Orkdal Kommune viser til vedtatt plan, hvor det i siste del av bestemmelse 2.6.3 står følgende: *Som alternativ til Furumokjela må det gjennomføres avbøtende/kompenserende tiltak som ivaretar dyrelivet.*

Reguleringsplan for Furumoen – forutsetninger lagt til grunn i utarbeiding av planen

Et premis for planen er behovet for et større sammenhengende areal, som presisert i planprogrammet. Planen tar utgangspunkt i et område på om lag 170 daa, avgrenset av Orkla, Fylkesveg Fv460 og gang-/sykkelveg. Planene ble drøftet i møte hos Fylkesmannen den 21.04.2017. På bakgrunn av drøftinger i dette møtet har Orkdal Kommune blant annet 1) sørget for at ferskvannsbiologi måtte undersøkes i forbindelse med konsekvensutredningen og 2) involvert Fylkesmannen i drøftinger rundt kompenserende tiltak. Det ble på møtet i april drøftet alternative lokaliseringer. Det ble også gjennomført befaring den 09.11. som nevnt innledningsvis.

I pkt. **7.2 naturmangfold** nevnes tema avbøtende tiltak for gjenfylling av Furumokjela. Som eksempler på mulige avbøtende tiltak nevnes 1) Flytting av utbyggingsområdet, eventuelt utenfor plangrensen, og 2) Utbygging over kjela (vanngjennomstrømming under). Orkdal Kommune som planmyndighet drøfter videre spørsmålet om avbøtende tiltak i vedtak 411/17 (første gangs behandling av reguleringsplan for Furumoen, administrativt vedtak), og viser her til KMD sin veileder til bruk av vannforskriftens § 12. Veilederen påpeker at avbøtende tiltak etter vannforskriftens §12 skal være teknisk gjennomførbare tiltak som samtidig er forenelig med driften uten å være uforholdsmessig kostnadskreven.

Figur 1: Utklipp fra utkast til reguleringsplan. Inngår ikke i planforslaget.

daa). 2) Trafikk. Det alternative forslaget er ikke drøftet med Statens Vegvesen. Byggegrense mot E39 vil være et tema. Flytting av gang- og sykkelveg vil også være en utfordring. 3) Grunnforhold. Området vest for gangveien er ikke planavklart/konsekvensutredet, og ligger nærmere kjent kvikkleiresone. 4) Høyspentlinjer gjennom området må eventuelt legges i kabel. Oppsummert må det også poengteres at figuren under kun viser et areal på samme størrelse, uten at industrianlegget er prosjektert eller at punkt 1-4 over er lagt til grunn.

Mulighetene for å dekke til kjela ble også drøftet i planprosessen, for å sikre vannspeil og brakkvannshabitat for fisk under fabrikk. Et slikt avbøtende tiltak ville kreve egne utredninger, ikke minst med tanke på endringer i levekår for plante- og dyreliv tilhørende kjela. Opplevelsesverdien av kjele vil bli betydelig redusert ved overbygging – både for fugl og folk.

2) Hvorfor har ikke kommunen utredet avbøtende tiltak for Furumokjela?

Orkdal Kommune har fra oppstart av planarbeidet tatt utgangspunkt i et areal på Furumoen som betinger gjenyfylling av kjela. At kommunen i det hele tatt tok utgangspunkt i dette arealet da Norsk Kylling meldte sin interesse, har bakgrunn i områdets lokalisering i tilknytning til øvrig industriområde, områdets størrelse, og en konkret vurdering av området som næringsareal i kommuneplanprosessen i 2014-15. Fylkesmannen fremmet heller ikke den gang innsigelse til næringsarealet på grunn av Furumokjela.

Fylkesmannens vilkår for egengodkjenning for Kommunedelplan for næringsareal 2017-29 var knyttet til jordvern, ikke naturmangfold og Furumokjelas verdier. Orkdal Kommune utarbeidet et revidert forslag til næringsområde på 130 daa nord i planområdet, på bakgrunn av Fylkesmannens uttalelse. Da Fylkesmannen trakk vilkår for egengodkjenning for nevnte område, opprettholdt Orkdal Kommune dette lokaliseringsforslaget i videre arbeid med reguleringsplanen. Orkdal Kommune støttet seg i denne avgjørelsen også på at det allerede i planprogrammet var gjort klart at planbehovet var et stort sammenhengende område, og at Fylkesmannen ikke har hverken etterlyst avbøtende tiltak for kjela eller varslet innsigelse for dette tema.

Videre er det gjennomført konsekvensutredninger for kjela. Det har ikke i denne prosessen kommet frem ny kunnskap som etter kommunens vurdering skulle tale for en revurdering av planforslaget basert på gjenyfylling av kjela. **Artsregistreringer for planområdet samlet vurderes å ha liten verdi i konsekvensutredningen. Det er ikke registrert rødlistearter i området.** Kjela som naturtype vurderes å ha stor verdi, da kroksjøer regnes som en truet naturtype. Oppsummert er det tapet av kjela som kroksjø som er det største for naturmangfoldet, ikke verdien knyttet til plante- og dyrelivet i området. Kommunen vurderer det som legitimt å legge den lave scoren på verdi artsregistreringer til grunn i vurderingen av kjela som kroksjø, med andre ord at det ikke er tilstrekkelig å legge vekt på kjelas verdi som naturtype alene. Kjelas verdi for friluftslivet er drøftet i konsekvensutredningen.

Orkdal kommune drøftet mulighetene for avbøtende tiltak med plankonsulenten under arbeidet med reguleringsplan. Plankonsulent utarbeidet et forslag til alternativ plassering av utbyggingsområdet (figur 1), da med et areal på 150 daa. Alternativet ble ikke implementert i planforslaget da Orkdal Kommune ser flere utfordringer ved en slik plassering av utbyggingsområdet: 1) Jordvern. Planen utfordrer allerede hensynet til jordvernet, det bør ikke legges beslag på mer matjord enn nødvendig. Det er ikke foretatt detaljerte beregninger, men et slikt forslag vil kunne legge beslag på mer matkornjord enn alternativet som baserer seg på gjenyfylling av kjela (kjela utgjør om lag 20

Fylkesmannen har heller ikke påpekt at planområdet bør utvides med tanke på større handlingsrom for kompensere eller avbøtende tiltak. Orkdal Kommune hadde klare forventninger til at Fylkesmannen på et tidlig tidspunkt ville varsle en eventuell innsigelse i saken. Orkdal Kommune minner i denne sammenheng om rundskriv H 2/14 *Retningslinjer for innsigelser i plansaker etter Plan- og bygningsloven*. Kommunen har klare forventninger om at fagmyndighetene holder seg innenfor retningslinjene. Dette er spesielt viktig i saker som denne konkrete industrietableringen, både med tanke på at det er store verdier som står på spill, og en reell konkurranse mellom kommuner om etableringen. Orkdal Kommune har vært bevisst på tidlig involvering av fagmyndighetene i planprosessen, og det har vært avholdt flere møter for å avklare overordnede spørsmål. Planprosessen har for øvrig hatt et normalt løp med åpning for medvirkning på flere stadier i planen.

På bakgrunn av ovenfor nevnte har kommunen valgt å legge liten vekt på utredning av avbøtende tiltak for Furumokjela. For det første har kommunen har redegjort for den aktuelle plasseringen internt i planområdet. Det er uaktuelt å trekke inn industriområder tilgrensende til planområdet, da det er et premiss for etableringen at det skal være et *sammenhengende* område av en gitt størrelse. For det andre vil en industrietablering basert på å opprettholde kjelas eksistens på/under industriområdet, kreve betydelige utredninger. Konsekvensutredningene har etter kommunens vurdering ikke gitt ny kunnskap som området som forsvarer krav om en slik løsning, jf. også veileder til vannforskriftens § 12 som nevnt i tidligere avsnitt. Kjela er om lag 20 daa i størrelse og 40 meter på det bredeste og kan slik være vanskelig forenelig med Norsk Kyllings forutsetning om et sammenhengende område. Norsk Kylling poengterte tidlig i prosessen at gjenfylling av kjela var en forutsetning for å realisere det konkrete industriprosjektet.

Med fare for å trekke forhastede slutninger om tema som ikke er utredet, stiller også kommunen spørsmål ved den reelle naturverdien ved ei kjele som er innbygd av industri, både med tanke på dyre-/planteliv og opplevelsesverdien.

Orkdal Kommune presiserer at kjelas funksjon som utløp for bekken øst for området vil opprettholdes.

Med hilsen
Orkdal kommune
Plan og forvaltning

Ingrid Voll
Plan- og forvaltningssjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Eksterne mottakere:
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag Postboks 4710 Sluppen 7468 Trondheim
Merete Gynnild